

בס"ד. ש"פ נח בדר"ח חשוך ה'תשכ"ד.

הנחה פרטית בלתי מוגה

א. הנה ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בנוגע להפרשיות דנח ולך לך. והגם שהם פרשיות נפרדות, וההפסק בין פרשה לפרשה הוא הפסק ע"פ תורה, וכידוע דכל פסוק דלא פסקי' מרע"ה אנו לא פסקינן, וגם הפסוקים שנעשה ע"י אנכה"ג בנוגע להפסק הפרשיות אסור לעשות כמותם מ"מ כיון שהיא תורה אחת. וזה גופא הוא משום שניתנה מה' אחד לכך אפי' שמצד התורה יש הפסקים, מהפסק של ט' אותיות עד הפסק של ד' שיטיין.

מ"מ כיון שהיא תורה אחת פשוטה הוה התורה ענין של אחדות. והגם שקוריין פ' נח בשבת א' ופ' לך לך בשבת אחר מ"מ הרי באותו שבת גופא שקוריין פ' נח, באותו שבת קוריין פ' לך לך. והפתגם של כ"ק מו"ח אדמו"ר הוא שכשבא פ' נח נעשה קאלאמוטנע. משא"כ בפ' לך לך ששם מדבר אודות אברהם.

אבל באמת מדבר אודות אברהם גם בסיום פ' נח, שזה הי' עבודת אברהם שעד אברהם הי' העולם משתמש באפילה, וכשבא אברהם התחיל להאיר. והי' עוד יותר שהאיר עליו בעל הבירה, שזה ענין שבא מלמעלה. שיש עבודות הנבראים או הנאצלים, אבל יש ענינים הבאים מלמעלה. ע"ד החילוק בין אחר מ"ת לקודם מ"ת, ואפי' לגבי עבודת האבות, שעד מ"ת הי' העבודה מצד הנבראים, משא"כ אחר מ"ת הוא מצד למעלה. ולכך מאברהם מתחיל הב' אלפים תורה, דהרי גם גבי אברהם הי' ע"ד אחר מ"ת - הציץ עליו בעל הבירה וכנ"ל שזה מצד למע' ע"ד מ"ת. וענין זה מתחיל מסיום פ' נח. שבפ' נח גופא יש הענין של אברהם והכל הולך אחר הסיום.

והנה ידוע שכל הענינים שבתורה הם הוראה, וא"כ גם ענין המבול יש בו הוראה. ולכאן' איזה הוראה יש בהמבול, והא יש השבועה של "ולא אוסיף עוד", וא"כ אא"ל שההוראה הוא איך לנהוג כשיהי' מבול פעם ב', והא לא אוסיף עוד.

והגם שלמדים כמה ענינים מסדרה זו כמו שצריכים לדבר בלשון נקי' מהפ' של והבהמה אשר איננה טהורה, וגם מהפסוק ולא ישובתו למדים שעכו"ם ששבת חייב מיתה. אבל אין זה כל הכונה, דא"כ הי' צריך לפרש הענינים הנ"ל במילוי, ודלא הוספת הפסוקים הקודמים והפסוקים שלאחריהם. אלא מוכרח שמעצם סיפור המבול יש הוראה.

ויובן ע"פ המבואר בדרוש של אדמוה"ז אשר השנה הוא שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא שלו.

ומבאר אדמוה"ז שהמבול הוא הענין של המים דבים, שהם דיבוי המחשבות ופיזור הנפש, שהאדם סובר שבזה תלוי פרנסתו, אבל באמת לא יוכלו לכבות את האהבה מישראל להקב"ה. והגם שסובר שבזה תלוי פרנסתו מ"מ לא יוכלו לכבות את האהבה.

ואיך זה סתם מצד ש"ולא ידח ממנו נדח" דהרי זה אחר זמן רב בגלגול זה או בגלגול אחר, וא"כ יאבד ה"וימים יוצרו ולא אחד בהם" אלא יש מסקנא מידית שלא יוכלו לכבות את האהבה מישראל להקב"ה, שזה בא מאהבת ה' לישדאל דואהבת אתכם אמר הוי'. שזה אהבה עצמית בלא שינוי, כן הוא מישראל

להקב"ה. אבל לפי זה למה צריכים סיפור המבול, והא בכל אופן לא יוכלו לכבות את האהבה.

אלא ההוראה הוא שיהי' זמן שיחרב העולם, אבל אין זה שייך לו, דהרי הוא ובניו צריכים לבוא אל התיבה. ובענין זה יש הוספה עתה מכם שהי' אז. שהרי עתה יש שבועה של ולא אוסף שעתה גם הסביבה יהי' בשלימות ולא כמו שהי' אז שנשאר רק נח. אבל עתה הוא בא אל התיבה ועי"ז הוא מציל את כל העולם. ולא כבזמן המבול שאומרים עולם חדש ראה, שזה המעלה שיש בתיקון לגבי תוהו שזה מתחיל מאברהם, שכשבא אברהם התחיל להאיר.

ובעיקר לאחר מ"ת שזה פעל שלא יהי' א צדיק אין פעלך, ולכן תיכף אחר המבול הי' לידת אברהם שהתחיל להאיר, ואפי' לערביים שהשתחוו לאבק שעל גבי רגליהם, ואפי' בחרון שהוא חרון אף של עולם גם שם הי' ואת הנפש אשר עשה בחרן.

ומעשה אבות סימן לבנים, ולא רק סימן כפי' העולם, אלא סלה את הדרך לנו, והיינו שיש לנו כח מהאבות העולם שאין קורין אבות אלא לשלשה. שאברהם שהי' בקו החסד שפרסם אלקות לכאו"א הוא נתן כח לכל הדורות שלאחריו ובפרט להדור של עקבתא דמשיחא שאז צ"ל הענין של צדקה, וגם צ"ל הענין של ואהבת לרעך כמוך כמבואר בתניא פל"ב.

ואפי' כמו שמסיים ואמר דהע"ה וכו' אפי' על אדם כזה יש לומר שלשם שמים נתכון, וגם אמרז"ל אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו. שזה הנתינת כח מאברהם, ובפרט לדרא דעקבתא דמשיחא שעיקרה בצדקה שהעבודה צ"ל עם המטה ולקרב את כאו"א, שזה ענין הצדקה. וג"ז ענין גמ"ח שענינו שחם על מי שלית לי' מגרמי' כלום, שהתורה מעיד שלית לי' והוא חש עליו. ועי"ז יהי' הגאולה, שבהמשך לענין התשובה יהי' הגאולה, כמ"ש באגה"ק שתיכף לאחר והשיבנו יש תו"מ הענין של גאולה. וענין זה מוכרח, דהרי אומרים אותו בברכה.

וזה שלאחר פ' בראשית שקוראים אותו בתשרי, שהגם שהוא פ' פרטי מ"מ הוא כולל כל הפרשיות, אבל פ' נח קוראים בכ"ז או בחודש חשוון או בר"ח חשוון שזה אחר ענין התשובה (שבתשרי).

בס"ד. שיחת ש"פ נח, ב' דר"ח מרחשון, ה'תשכ"ד.

בלתי מוגה

א. ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ אודות הפרשיות נח ולך-לך: בפרשת נח מדובר אודות המבול, ולכן הרי זה שבוע אפרורי ("קאָלאַמוטנע"), אבל סוף השבוע הוא שמח, כיון שבסוף הפרשה מדובר אודות לידת אברהם אבינו; ואילו השבוע של שמחה אמיתית הוא השבוע דפרשת לך-לך, כיון שבכל ימי השבוע "חיים" עם אברהם אבינו.

ובהקדם ענין כללי בנוגע לפרשיות התורה:

מחד גיסא — ישנה חלוקת הפרשיות באופן שכל פרשה היא בפני עצמה, ובין פרשה לפרשה יש הפסק של ט' אותיות², ועד להפסק ד' שיטין שבין ספר לספר³, והיינו, שגם הפסק הפרשיות הוא ע"פ תורה, וכמאמר רז"ל⁴ "כל פרשה דפסקה משה רבינו פסקינן, דלא פסקה משה רבינו לא פסקינן" (נוסף על חלוקת הפסוקים — "כל פסוקא דלא פסקי משה אנן לא פסקינן לי"י"י⁵).

ולאידך גיסא — כיון שהתורה כולה ניתנה מ"ה' אחד", אחדות הפשוטה, הרי מובן, שגם בתורה ישנו ענין האחדות, ולכן יש גם קשר ושייכות בין פרשיות התורה למרות היותן חלוקות זמ"ז.

ולדוגמא בנדו"ד — שגם בפרשת נח, הנה בסוף הפרשה, ש"הכל הולך אחר החיתום"⁶, מדובר אודות לידת אברהם אבינו, שאודותיו מדובר בפרשת לך-לך.

וענין זה מודגש גם בחלוקת הפרשיות לשבתות השנה, שאף שבכל שבת קורין פרשה אחת, הנה בשבת זה עצמו מתחילין לקרוא הפרשה הבאה, וכבנדו"ד, שבשבת פרשת נח מתחילין לקרוא פרשת לך-לך.

ב. המשך השיחה, ע"ד החילוק בענינו של אברהם גופא בין פרשת נח לפרשת לך-לך בשייכות להכנה למתן-תורה שהתחילה על ידו —

(1) סה"ש תש"ב ע' 30. נעתק (בקיצור) ב"היום יום" ג חשון.

(4) ברכות יב, ב.

(5) מגילה כב, א.

(2) רמב"ם הלי' ס"ת פ"ד ה"י.

(6) ברכות יב, א.

(3) ב"ב יג, סע"ב. רמב"ם שם ה"ז.

(7) החל מלידתו, כדאיתא במדרש (ראה ב"ר

פ"ב, ג) ש"ער אברהם הי' העולם משתמש

טושו"ע יו"ד סרע"ג.

נכלל בשיחה שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א⁸, ונדפסה בלקו"ש חט"ו ע' 83 ואילך.

ג. וע"פ הידוע שכל עניני התורה הם הוראה, תורה מלשון הוראה⁹, הרי מובן, שענין זה הוא לא רק בנוגע לחלק השמח שבפרשה, סיום הפרשה, שבה מדובר אודות לידת אברהם, אלא גם בנוגע לחלק ה"אפרורי" ("קאָלאַמוטנע") שבפרשה — שהוא החלק העיקרי בפרשה — שבו מדובר אודות ענין המבול.

ולהעיר, שאכן מצינו שלמדים כמה ענינים מפרשה זו, ולדוגמא: (א) "לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר¹⁰ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה"¹¹, (ב) "עכו"ם ששבת חייב מיתה, שנאמר¹² ויום ולילה לא ישבותו"¹³; אבל, לימודים אלו הם מענינים פרטיים שנזכרו בפרשה, ובשבילם אין צורך בכל אריכות הסיפור ע"ד ענין המבול. ועכצ"ל, שנוסף על הוראות פרטיות הנ"ל, יש הוראה גם מכללות סיפור הפרשה אודות ענין המבול.

וצריך להבין: מהי ההוראה שיכולים אנו ללמוד מכללות ענין המבול!?

ובפרט שהמבול הי' דבר חד-פעמי, ולא יהי' פעם נוספת, כפי שהבטיח הקב"ה — וכפל הדבר לשבועה — ש"לא אוסיף גו' ולא אוסיף גו"¹⁴, כך, שלא שייך לומר שיש צורך בהוראה כיצד להתנהג אם יהי' מבול בעולם.

ד. ויובן ע"פ הביאור של רבינו הזקן — שהשנה היא שנת המאה וחמישים להסתלקות-הילולא שלו — בתורה אור¹⁵, בד"ה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ש"מים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות

(9) ראה זח"ג נג, ב. רד"ק לתהלים יט, ח. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). ועוד.

(10) פרשתנו ז, ב.

(11) פסחים ג, א.

(12) פרשתנו ח, כב.

(13) סנהדרין נח, סע"ב.

(14) פרשתנו שם, כא ובפרש"י (משבועות

לו, א).

(15) ריש פרשתנו (ח, ג).

באפילה, כיון שבא אברהם התחיל להאיר", והיינו לפי שאצל אברהם הי' הגילוי ש"הציץ עליו בעל הבריה" (שם רפ"ט) — שזהו ע"ד כללות החילוק שבין קודם מ"ת (אפילו אצל האבות) ולאחרי מ"ת, שקודם מ"ת היתה העבודה מצד הנבראים, ואילו במ"ת נמשך הגילוי מלמעלה, וכמשנ"ת לעיל (ד"ה להבין כו' שדורות הראשונים כו' לא זכו לתורה, דמוצאי ירה"פ (לעיל ע' 36)).

(8) בשילוב שיחת ש"פ בלק שנה זו.

שבעניני עוה"ז כו' ("שנקראים מי נח"), ועכ"ז לא יוכלו לכבות את האהבה, שהוא בחי' האהבה המסותרת שיש בכל נפש מישראל וכו'".

והענין בזה — שישנה האהבה העצמית דבנ"י להקב"ה, שבאה מצד האהבה העצמית דהקב"ה לבנ"י, כמ"ש¹⁶ "אהבתי אתכם אמר ה'", ולכן, הנה אע"פ שמצד ענין הבחירה יכול יהודי לדמיין לעצמו ("איינרעדן זיך") שחיותו וקיומו תלוי ביגיעת וטרדת הפרנסה וכו', שהו"ע ה"מים רבים", מ"מ, "לא יוכלו לכבות את האהבה".

ולא רק באופן שסוכ"ס "לא ידח ממנו נדח"¹⁷ — שהרי ענין זה יכול להיות לאחרי זמן רב, "בגלגול זה או בגלגול אחר"¹⁸, ובינתיים יאבד הזמן ד"מים יוצרו גו"¹⁹ — אלא באופן שמצד האהבה שבו הרי הוא מתגבר על ה"מים רבים" דטרדות הפרנסה, ומקיים את הציווי "בא גו' אל התיבה"²⁰, להיכנס בתיבות התורה והתפלה²¹, ולמלא את רצונו של הקב"ה. וזוהי כללות ההוראה שלמדים מענין המבול — שהרי בכל הזמנים ישנו ענין "מי המבול" ברוחניות, שהו"ע ה"מים רבים" דטרדות הפרנסה וכו', וכל אחד מישראל צריך לקיים את הציווי "בא גו' אל התיבה", מבלי להתפעל מה"מים רבים", בידעו ש"לא יוכלו לכבות את האהבה".

ה. ועוד הוראה עיקרית בזה — שההנהגה צריכה להיות באופן אחר מכמו שהי' בזמנו של נח:

בזמנו של נח — הנה ההצלה שע"י התיבה היתה רק אצל נח ובני ביתו (אשתו ובניו ונשי בניו) שנשארו בשלימות, אבל לא בנוגע לכל העולם שמסביבם, שלכן, הנה לאחרי המבול הוצרך להיות "עולם חדש", וכמאמר רז"ל²² בנוגע לנח: "ראה עולם חדש";

ואילו עתה — לאחרי הבטחת הקב"ה "לא אוסיף וגו'" — הנה ע"י ההנהגה ד"בא גו' אל התיבה", מציל יהודי לא רק את עצמו, אלא גם את הסביבה כולה והעולם כולו.

ו. ובענין זה למדים גם מהחילוק שבין נח לאברהם — שזהו

16) מלאכי א, ב.	20) פרשתנו ז, א.
17) ע"פ שמואל"ב יד, יד. וראה הלי' ת"ת	21) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט)
18) לאדה"ז פ"ד סה"ג. תניא ספל"ט.	בהוספות ס"ח ואילך. וש"נ. וראה גם תו"א
19) תניא שם.	שם ט, א.
20) תהלים קלט, טז. וראה לקו"ש חט"ז	22) ב"ר פ"ל, ת.

ע' 273. וש"נ.

כללות החילוק שבין תהו לתיקון²³, כמובן מזה ש"שני אלפים תורה" שלאחרי "שני אלפים תהו" התחילו מאברהם אבינו²⁴ — שנח לא התפלל ולא ביקש רחמים על דור המבול (ולכן נקראים מי המבול על שמו: "מי נח"), ואילו אברהם התפלל וביקש רחמים גם על אנשי סדום²⁵.

והענין בזה:

ענינו של אברהם אבינו — שעל ידו התחילה ההכנה למ"ת, ועאכו"כ כפי שנפעל לאחרי מ"ת — ש"התחיל להאיר"²⁶, והיינו, שלא תהי' ההנהגה באופן שמציל את עצמו בלבד, "א צדיק אין פעלך"²⁷, אלא כפי שהתנהג אברהם שהתחיל להאיר עי"ז שפירסם אלקות בעולם, ועד שאפילו ב"חרון", "חרון אף של מקום בעולם"²⁸, פועלים "את הנפש אשר עשו בחרון"²⁹, וכמסופר במדרשי רז"ל³⁰ שאברהם אבינו התעסק ופעל גם על ערביים שמשתחוים לאבק שע"ג רגליהם.

ז. ו"מעשה אבות סימן לבנים"³¹:

ידוע הפירוש ב"מעשה אבות סימן לבנים" — שאין זה רק סימן בעלמא, אלא זוהי סלילת-דרך ונתינת-כח מהאבות, "אין קורין אבות אלא לשלשה"³², החל מאברהם אבינו, שעבודתו היתה בקו החסד, ועי"ז סלל את הדרך ונתן כח לכל הדורות שלאחריו, ובלשון הכתוב³³: "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו גו' לעשות צדקה",

ובפרט בדורנו זה, דרא דעקבתא דמשיחא, כמ"ש רבינו הזקן באגה"ק³⁴ ש"כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא (שנפלה סוכת דוד עד בחי' רגלים ועקביים שהיא בחי' עשי') היא עבודת הצדקה (מעשה הצדקה), כמ"ש רז"ל³⁵ אין ישראל נגאלין אלא בצדקה",

כולל גם צדקה רוחנית, וכדברי רבינו הזקן בתניא פרק "לב" בענין

(30) ב"מ פו, ב. פרש"י וירא יח, ד.	(23) ראה ספר הערכים חב"ד ערך אברהם
(31) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו.	אבינו ס"ד (כרך א ס"ע עא ואילך). וש"נ.
רמב"ן לך לך יב, ו. ועוד.	(24) ע"ז ט, א.
(32) ברכות טז, ב.	(25) אריכות הביאור בענין זה — נכללה
(33) וירא יח, יט.	בשיחה המוגהת הנ"ל.
(34) ס"ט (קיד, א).	(26) כני"ל הערה 7.
(35) רמב"ם ה' מתנות עניים רפ"י. וראה	(27) ראה גם תו"מ חל"ד ע' 56 הערה
"מ"מ, הגהות והערות קצרות" לאגה"ק רס"ד	231. וש"נ.
(ריש ע' יו"ד). וש"נ.	(28) פרש"י סוף פרשתנו.
	(29) לך לך יב, ה.

"ואהבת לרעך כמוך"³⁶, "שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו .. צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה .. לקרבן לתורה ועבודת ה'",

וכמשנת"ל³⁷ גם בנוגע לאלו שמזכיר בסיום הפרק, שעליהם אמר דוד המלך "תכלית שנאה גו"³⁸ — שגם אותם צריך לקרב כו', מבלי הבט על מעמדם ומצבם בפועל ובגלוי, ובלשון הכתוב³⁹: "אל תבט אל מראהו .. כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב" (וע"ד שמצינו בנוגע למקושש עצים ש"לשם שמים נתכוין"⁴⁰), וצריך לדון כל אדם לכף זכות⁴¹, ובפרט ע"פ ביאור רבינו הזקן⁴² במארו"ל⁴³ "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

וכמודגש גם בענין ד"גמילות חסד" — כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק⁴⁴ ש"חחסד" פירושו "ח"ס דלית, דהיינו לדל ואביון דלית לי' מגרמי' כלום", והיינו, שהתורה מעידה עליו שהוא במעמד ומצב ש"לית לי' מגרמי' כלום", ואעפ"כ צריך לחוס עליו וליתן לו כו'.

ח. וזהו גם מה שפרשת נח קורין לעולם בחודש (או כבקביעות שנה זו, בר"ח) מרחשון:

חודש מרחשון בא לאחריו סיום כללות המועדים, שאז מתחיל סדר העבודה ד"יעקב הלך לדרכו"⁴⁵, לצאת לעולם וכו'.

ולכן קורין אז פרשת נח, שממנה למדים שגם כאשר נמצאים בעולם במעמד ומצב שיש בו "מים רבים", מקיים יהודי את הצינוי "בא גו' אל התיבה", ומציל לא רק את עצמו ובני ביתו, אלא גם את כל העולם כולו — ע"י הנהגה בקו החסד, לעשות צדקה ולגמול חסד עם כל אחד מישראל, כנ"ל.

וע"י הנהגה זו מקרבים את הגאולה — נוסף על האמור לעיל (ס"ז) ש"אין ישראל נגאלין אלא בצדקה" — כמארו"ל⁴⁶ "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

ובפרט בעמדנו לאחר עבודת התשובה בחודש תשרי, והרי ע"י

41) אבות פ"א מ"ו.	36) קדושים יט, יח.
42) תניא פ"ל.	37) שיחת ש"פ בראשית — התועדות
43) אבות פ"ב מ"ד.	ב', המשך לשמח"ת — סכ"ט (לעיל ע' 173
44) ס"י (קטו, ב).	ואילך).
45) לשון הכתוב — ויצא לב, ב. וראה	38) תהלים קלט, כב.
סה"ש תרצ"ו ע' 43. וש"נ.	39) שמואל-א טז, ז.
46) ב"ב י"ד, א. וראה תניא פל"ז (מח,	40) תוד"ה אפילו — ב"ב קיט, ב (בשם
ב).	המדרש).

ש"פ נח, ב' דר"ח מרחשון, ה'תשכ"ד

התשובה "מיד הן נגאלין"⁴⁷, וכדברי רבינו הזקן באגה"ת⁴⁸ בענין "שאנו מברכין בכל תפלת י"ח — תיכף שמבקשים סלח לנו כו' — ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח, והרי ספק ברכות להקל משום חשש ברכה לבטלה, אלא אין כאן שום ספק כלל כו'", ולכן היינו צריכים להיות "נגאלין מיד, כמו שאנו מברכין בא"י גואל ישראל".